

NORGES BONDELAG

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Vår saksbehandler
Svein Guldal
+47 91 89 36 15

Vår dato
14.08.2015
Deres dato

Vår referanse
14/01297-3
Deres referanse

Innspill til regjeringens bioøkonomistrategi

Norges Bondelag er godt fornøyd med regjeringens utarbeider en egen bioøkonomistrategi. Dette vil være et viktig tiltak i arbeidet med omstilling og det grønne skiftet. Det er usikkert hvor raskt oljesektoren fases ut av norsk økonomi. Den teknologiske utviklingen av alternative energikilder og –bærere ser ut til å gå raskere enn tidligere antatt. Fokus på klimaendringene bidrar også til denne utviklingen.

Verdiskaping basert på norske fornybare ressurser i jordbruk, skogbruk og havbruk vil være basis i den kommende bioøkonomisatsingen.

Landbruket tar utfordringen

Landbruket har i lang tid arbeidet med bioteknologi/bioøkonomi innen skog og jordbruk. Det har vært et nært samarbeid med NMBU og instituttene i NIBIO i en årrekke. Forsknings- og utviklingsarbeid i jordbruket var bakgrunnen for satsingen på oppdrett av laks og annen sjøfisk på 70-tallet, og la et godt forskningsmessig grunnlag for dagens store næring. Dagens oppdrettslaks får det meste av fôret fra jordbruket, riktignok brasiliansk jordbruk i form av soya, litt cellulose fra den norske grana og sjøalger. Oppdrettslaksen er med andre ord et godt eksempel på mulighetsrommet innen bioøkonomien når næringene evner å samarbeide på tvers. Et annet godt eksempel er Arena Heidner på Hamar som organiserer 20 – 30 bedrifter med en omsetning på 3 milliarder, hvorav mye går til eksport. Dette er en meget avansert bedriftsklynge som foredler unike gener og benytter bioteknologi til utvikling av innovative produkter og tjenester med formål å utvikle en effektiv produksjon av husdyr, oppdrettsfisk og matplanter. Her er det et tett samarbeid mellom jord, skog, havbruk og helse.

Foods of Norway er en ny satsing som begynner sitt arbeid høsten 2015. Dette senteret for fremragende innovasjon ved NMBU vil arbeide bredt med problemstillinger knyttet til en økning av nasjonal proteinproduksjon for husdyr og oppdrettsfisk basert på ressurser fra cellulose, makroalger og gras.

Borregaard Industrier er verdensledende innen bioraffinering av lignin og cellulose fra trevirke. Norske Skog setter i disse dager i gang en stor biogassproduksjon ved Skogn og

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Landbrukets Hus,
Schweigaardsgate 34 C
0191 OSLO

Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
22 05 45 00

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05. 91392

E-postadresse:
bondelaget@bondelaget.no

Internett:
www.bondelaget.no

Vår dato
14.08.2015

Vår referanse
14/01297-3

ved Saugbruksforeningen i Halden. SINTEF og Papir og Fiberinstituttet arbeider bredt med forskning på nye høyteknologiske produkter innen nanoteknologi og trekjemi.

Store fornybare energiressurser

En forutsetning for en bærekraftig bioøkonomi er produksjon av fornybar energi. Norges Bondelag etablerte i 2011 en ambisjon om norsk landbruksproduksjon kun på fornybare energikilder innen 2030. Landbruket disponerer betydelige fornybare energiressurser som kan brukes i en fremtidsrettet bioøkonomi. I vårt arbeid med biogassproduksjon har vi vært med å etablere et spennende teknologisk miljø og biogasslaboratorium på NMBU. Dette senteret er bioteknologisk allerede i Europatoppen og utvikler ny og effektiv teknologi for å øke gassutbyttet i reaktorene.

Inntektsnivået i landbruket må bedres.

Jordbruket har siden 1990 fått en stadig mer presset økonomi. Konkurransen mot oljesektoren og denne næringens lønnsevne har gjort at mange har flyttet seg over i petroleumsvirksomheten. **Norges Bondelag mener dette er en uholdbar situasjon. Skal jordbruket kunne bidra inn i en offensiv bioøkonomi må inntektsnivået i primærproduksjonen opp på et langt høyere nivå enn i dag. Svakere rekruttering til yrket fører til svakere rekruttering til utdanning og forskning.**

Stort behov for en ny skogstrategi

Skogbruket, og inntektene derfra, er viktig for jordbruket som egenkapital til investeringer og generasjonsskifte. Det har vært mange nedleggelser innen papirproduksjonen, og næringen må omstilles fra papir til ny bioteknologisk produksjon. Norges Bondelag slutter seg i all hovedsak til de virkemidler som SKOG 22 beskriver, men er uenig i den sentraliseringen som det legges opp til på eiersiden. Gode priser på tømmer vil øke avvirkingen. Grønt karbon kan erstatte svart karbon i hele verdikjeden. Det forutsetter imidlertid at:

1. Det bygges opp et marked for å øke bruken av råstoffet. Staten må her være en pådriver i sin innkjøpspolitikk.
2. Det etableres en langsiktig skjøtselsstrategi for skogbruket igjen, slik vi gjorde på 1920-tallet. Det kan doble tilveksten i skogen fra 25 til 50 millioner m³.
3. Staten sikrer et nasjonalt eierskap til kritisk viktige bedrifter som f. eks Borregaard Industrier.

Vi kan lære mye av oljevirksomheten

Norges Bondelag har sammen med SINTEF og Agri Analyse analysert hvilke virkemidler som har vært brukt for å bygge opp verdens mest avanserte teknologiklynge for produksjon av olje til havs. Vi mener det trengs en tilsvarende satsing langs hele verdikjeden fra primærproduksjonen og til ferdige produkter i alle de tre primærnæringene, og i et samarbeid mellom dem.

Vår dato
14.08.2015

Vår referanse
14/01297-3

Norges Bondelag har derfor følgende forslag til virkemidler:

- *Myndighetene må utvikle forutsigbare økonomiske rammer for forskning og utvikling for alle de tre verdikjedene. Det må legges et langtidsperspektiv til grunn for satsingen lik den vi har gjennomført i oljesektoren.*
- *Det må bevilges betydelige investeringsvirkemidler, over tid, til investeringer i infrastruktur i og rundt de ulike primærnæringene. Det må etableres et samarbeidsorgan mellom myndighetene, primærnæringene og relevante industrier, tilsvarende det vi gjorde tidlig i utviklingen av petroleumsnæringen.*
- *Det må etableres et biomaksfond i Forskningsrådet tilsvarende petromaksfondet i størrelse og tidsramme.*
- *Staten må bygge markeder ved hjelp av offentlige innkjøp slik at det kan gi rom for private investeringer. En god modell er de statlige insentivene for El-bilen.*
- *Mulighetsrommet i EØS avtalen må utnyttes fullt ut, slik resten av landene i EØS området gjør. Handlingsrommet for nasjonal innsats er fortsatt betydelig.*
- *Staten må ta på seg oppgaven med å bedre rekrutteringen til utdanningen innen de tre primærnæringene for å sikre god nok tilgang til kompetent arbeidskraft i hele verdikjeden.*
- *Nasjonal råderett over ressursene må sikres, slik vi har gjort med de fossile ressursene og vannkraften. Staten må kjøpe seg opp i Borregaard Industrier for å sikre seg nasjonal kontroll over denne kritisk viktige bedriften.*
- *Det er neppe samme behov for utenlandsk kapital ved utvikling bioøkonomien som det var for utviklingen av vannkraft og petroleumsnæringen. Norges Bondelag mener det vil være fornuftig å forbeholde større deler av oljefondets avkastning til oppbygging av en ny bioøkonomibasert industri. Det bør vurderes å etablere et fond på 50 – 100 milliarder etter modell av klimafondet. Det vil gjøre satsingen mer forutsigbar.*

Norges Bondelag er tilfreds med at regjeringen utarbeider en bioøkonomistrategi. Det er viktig at strategien har konkrete målformuleringer, forslag til effektive virkemidler og en tidsplan for gjennomføring. Norges Bondelag mener dette er helt avgjørende dersom vi skal lykkes med den helt nødvendige omstillingen fra et petroleumsbasert samfunn til et bioøkonomisk samfunn med bærekraft. Medlemmene til Norges Bondelag forvalter store deler av jordbruks- og skogbruksressursene i Norge. Samlet har vi som næringsorganisasjon mye erfaring og kompetanse innefor tema relatert til bioøkonomi. Norsk landbruk samarbeider gjerne med myndighetene for å bidra til at bioøkonominæringen får en sentral posisjon framover.

Med vennlig hilsen
Elektronisk godkjent, uten underskrift

Arild Bustnes

Svein Guldal